

Justitiedepartementet
Enheten för migration och asylpolitik

Delredovisning av Migrationsverkets uppdrag att föra viss statistik (Ju2010/5032/EMA)

Regeringen beslutade den 23 juni 2010 att ge Migrationsverket i uppdrag att föra statistik bland annat över fullmaktsäktenskap och äktenskap som ingåtts av underåriga (s.k. barnäktenskap) vilka legat till grund för beviljande av uppehållstillstånd eller avslag på ansökan om uppehållstillstånd under perioden 1 september 2010 - 31 december 2010.

Vid ett möte med representanter från regeringen och Skatteverket beslutades att Migrationsverket även skulle särredovisa statistikuppgifter om uppehållskort, men enbart i de fall där tvångsäktenskap, fullmaktsäktenskap eller äktenskap som ingåtts av underåriga förekommit. Migrationsverket skulle även särredovisa statistikuppgifter om samboförhållande mellan underåriga.

Migrationsverket har under denna period manuellt fört statistik över dessa ärenden. En speciell blankett har tagits fram för att underlätta arbetet med att föra statistik. Med anledning av att framtagandet av statistiken har skett manuellt, men även i vissa fall till ärendets natur, finns det ett mörkertal. Det är svårt att beräkna hur stort detta mörkertal är.

Mot bakgrund av uppdragets utformning kan Migrationsverket lämna följande statistikuppgifter.

Enligt sammanförd statistik har Migrationsverket under denna period handlagt fem äktenskap som ingåtts av underåriga, varav två var både äktenskap ingångna av underåriga- och arrangerade äktenskap, 29 fullmaktsäktenskap, varav fem var både fullmakts- och arrangerade äktenskap, och två tvångsäktenskap. Sammanlagt har Migrationsverket under denna period handlagt 53 ärenden som rörde äktenskap som ingåtts av underåriga, tvångsäktenskap och fullmaktsäktenskap. Under samma period handlade verket även 19 arrangerade äktenskap, varav fem var både

fullmakts- och arrangerade äktenskap och två var både äktenskap som ingåtts av underåriga- och arrangerade äktenskap.

Äktenskap som ingåtts av underåriga

I två av de fem äktenskap som ingåtts av underåriga var det mannen som ansökte om uppehållstillstånd (sökanden). I det första fallet var mannen 30 år och afghansk medborgare. Kvinnan (anknytningspersonen, d v s den härvarande i Sverige) var 18 år vid beslutstillfället och afghansk medborgare. De hade inga gemensamma barn. Skatteverket hade nekat registrering av äktenskapet på grund av att kvinnan var underårig när det ingicks. Migrationsverket ansåg att förhållandet var seriöst och att de hade för avsikt att inleda ett samboförhållande i Sverige. Mannen beviljades uppehållstillstånd med stöd av 5 kap. 3 a § första stycket 1 utlänningslagen.

I det andra fallet var mannen 28 år och irakisk medborgare. Kvinnan (anknytningspersonen) var 17 år och irakisk medborgare. De hade inga gemensamma barn och kvinnan var heller inte gravid. Migrationsverket ansåg att det inte förelåg rätt till familjeåterförening enligt 5 kap 3 § första stycket 1 utlänningslagen, eftersom kvinnan var underårig. Migrationsverket avslag därför mannens ansökan om uppehållstillstånd.

I tre fall var kvinnan sökande. I det första fallet var kvinnan 18 år och mannen (anknytningspersonen) var 48 år och svensk medborgare. Mannen hade två barn sedan tidigare. De uppgav att äktenskapet hade ingåtts av fri vilja. Migrationsverket fann, i likhet med Skatteverket, att deras äktenskap inte var civilrättsligt giltigt och avslag ansökan.

I det andra fallet var kvinnan 20 år och irakisk medborgare. Mannen (anknytningspersonen) var 33 år och medborgare i Irak. De hade inga gemensamma barn och kvinnan var heller inte gravid. Det framgår inte av ärendet om Skatteverket hade registrerat äktenskapet eller nekat registrering. Det framgår inte heller om äktenskapet ingåtts av fri vilja. Migrationsverket avslag ärendet på grund av att identiteten inte var styrkt.

I det tredje fallet var kvinnan 18 år och eritreansk medborgare. Mannen (anknytningspersonen) var 29 år och även han eritreansk medborgare. De hade inga gemensamma barn och kvinnan var inte heller gravid. Äktenskapet var i det här fallet registrerat av Skatteverket. Det framgår inte av ärendet om äktenskapet ingåtts av fri vilja. Migrationsverket avslag ansökan på grund av att kvinnan inte var 18 år när äktenskapet ingicks.

Tvångsäktenskap

Migrationsverket har inte haft något ärende där verket avslagit ansökan om uppehållstillstånd på grund av tvångsäktenskap i fall där Skatteverket har registrerat äktenskapet.

Under den period som Migrationsverket fört statistik har verket inte avslagit en ansökan om uppehållstillstånd med anledning av att äktenskapet ingåtts

under tvång. Inte heller har verket erkänt äktenskapet som anknytningsgrund med tillämpningen av bestämmelsen om särskilda skäl i 1 kap. 8 a§ andra stycket IÄL (lag (1904:26 s.1) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap och förmyndarskap). Däremot har verket vid två tillfällen bifallit ansökan. Dessa ärenden har i sammanställningen redovisats som tvångsäktenskap.

I båda fallen var det mannen som var sökande.

I det första fallet var mannen 33 år och iransk medborgare. Kvinnan (anknytningspersonen) var 37 år och medborgare i Iran. De har ett gemensamt barn. Kvinnan blev bortgift till mannen som en lösning på en familjefejd. Makarna har uppgivit att de vill leva tillsammans. Migrationsverket ansåg att ett giltigt äktenskap förelåg och beviljade ett tidsbegränsat uppehållstillstånd.

I det andra fallet var mannen 41 år och irakisk medborgare. Kvinnan (anknytningspersonen) var 32 år och av irakiskt ursprung, men svensk medborgare. Kvinnan hade ett barn. Paret har inga gemensamma barn och kvinnan var inte gravid. Migrationsverket biföll ansökan.

Fullmaktsäktenskap

I tre fall har Migrationsverket avslagit ansökan. Besluten har inte grundats på barnäktenskap, tvångsäktenskap eller ordre public.

I det första fallet avslog Migrationsverket ansökan om uppehållstillstånd på grund av att kvinnan lämnat oriktiga uppgifter. I de övriga fallen avslog verket ansökan om uppehållstillstånd på grund av att förhållandet hade upphört.

Migrationsverket har bifallit ansökan i 23 fall, varav två avsåg förlängningsansökningar.

Anknytningspersonerna har i tolv fall varit svenska medborgare och i 17 fall haft permanenta uppehållstillstånd.

I 24 fall har paren uppgett att äktenskapet varit arrangerat. I fem av fallen uppgav paren att äktenskapet både var ett fullmaktsäktenskap och arrangerat äktenskap.

Särredovisning

Uppehållskort

Migrationsverket har handlagt ett ärende rörande uppehållskort där parterna uppgivit att de ingått fullmaktsäktenskap. Äktenskapet ska ha ingåtts av fri vilja. Skatteverket har registrerat äktenskapet.

Mannen, sökanden, var 30 år och från Syrien. Kvinnan (anknytningspersonen) var 24 år och medborgare i Lettland. Ingen av dem hade några barn. Migrationsverket avslag ansökan om uppehållskort på grund av skenäktenskap.

Samboförhållande mellan underåriga

Migrationsverket har under denna period handlagt tre ärenden där samboförhållande har åberopats.

I det första fallet var flickan, sökanden, 17 år, serbisk medborgare och väntade parets gemensamma barn. Mannen (anknytningspersonen) var 17 år och svensk medborgare. Uppehållstillstånd beviljades med anledningen av att paret väntade barn.

I det andra fallet var mannen, sökanden, 22 år och medborgare i Turkiet. Flickan (anknytningspersonen) var 17 år och av turkiskt ursprung, men svensk medborgare. Paret hade inga gemensamma barn och flickan var heller inte gravid. Migrationsverket avslag ansökan på grund av att flickan var under 18 år.

I det tredje fallet var flickan, sökanden, 17 år och medborgare i Ungern. Flickan väntade parets gemensamma barn. Mannen (anknytningspersonen) var 18 år och svensk medborgare. Uppehållstillstånd beviljades med anledningen av att paret väntade barn.

Visering

I ett ärende tvingade flickans släktingar henne att ansöka om visering till sin man (EU-medborgare) för att förena sig med honom. Flickan ville inte till sin make i Sverige. Ansökan om visering avsågs.

Rutiner och riktlinjer

Migrationsverket kommer under våren att ta fram utredningsrutiner i ärenden som rör äktenskap som ingåtts av underåriga, fullmakts- och tvångsäktenskap. Därefter kommer verket utvärdera hur rutinerna följs och vid behov arbeta fram riktlinjer.

Enligt uppdraget ska Skatteverket fortlöpande informeras. Vid ett möte i höstas mellan regeringskansliet, Skatteverket och Migrationsverket kom parterna överens om att Migrationsverket inte behövde informera Skatteverket löpande. Anledningen var att Skatteverket inte har något behov av att få information av verket och någon information har därmed inte lämnats till Skatteverket.

Utbildning riktad till anställda inom myndigheter och kommuner

Regeringen har som åtgärd 4 i *handlingsplan för att förebygga och förhindra att unga blir gifta mot sin vilja* (Skr. 2009/10:229) gett Ungdomsstyrelsen i uppdrag att genomföra utbildningar för berörd personal inom bland annat statliga verksamheter. Dessa utbildningar har ännu inte

tillhandahållits av Ungdomsstyrelsen. Migrationsverket vill påtala vikten av att dessa utbildningar genomförs så snart som möjligt.

Sammanfattning

När det gäller äktenskap som ingåtts av underåriga framgår det av utlänningslagen att Migrationsverket får avslå en ansökan om någon av makarna (eller samborna) är under 18 år. Syftet med bestämmelsen är att motverka äktenskap och samboförhållanden mellan underåriga. Sådana förhållanden bör normalt inte grunda rätt till uppehållstillstånd. I praxis har undantag gjorts om det skulle framstå som stötande att uppehållstillstånd vägrades. Så kan t. ex vara fallet om flickan är gravid, parterna har ett gemensamt barn eller om flickan skulle bli utstött om hon tvingades stanna kvar i hemlandet.

Migrationsverket följer rådande praxis och beviljar uppehållstillstånd om ovanstående omständigheter föreligger. Gällande lagstiftning verkar i huvudsak fungera bra, men verket har även sett svåra situationer som medför att lagstiftningen kan behöva ses över. Migrationsverket har märkt ett ökat antal ärenden där flickan är gravid eller där paret har gemensamma barn. I en del ärenden där verket tidigare har avslagit ansökan om uppehållstillstånd återkommer paret ungefär ett år senare och anger som skäl att man nu väntar barn. Migrationsverket är oroad över utvecklingen. Med nuvarande praxis där undantag kan göras i dessa situationer riskerar vi en situation där unga flickor pressas att bli gravida.

Det framgår inte uttryckligen av utlänningslagen att en person som ansöker om uppehållstillstånd och som har för avsikt att ingå äktenskap eller inleda ett samboförhållande i Sverige måste vara 18 år. Migrationsverket anser att det är en brist. Vid en första anblick verkar därför den regeln vara mer generös än den bestämmelsen som reglerar de som är gifta och är sambor.

Vad gäller tvångsäktenskap anser Migrationsverkets personal att de är bland de svåraste ärendena att handlägga. Dessa äktenskap är alltid arrangerade och man kan på goda grunder anta att båda parterna har tvingats in i äktenskapet. Anknytningspersonerna (i vissa fall sökanden) är i många fall mycket förtvivlade och rädda för vad familjen och ibland även släkten ska säga om det kommer fram att man nämnt för myndigheterna att man inte ville gifta sig. I vissa fall är personen även rädd att han/hon ska dödas. Dessa personers högsta önskan är att maken/makan inte kommer till Sverige, men man vill samtidigt inte att det ska framgå av Migrationsverkets beslut. Migrationsverkets personal kan bara hänvisa dem till polisen. Många vill helst inte ha något med vare sig socialtjänsten eller polisen att göra.

Något uttryckligt lagstöd i utlänningslagen mot att bevilja uppehållstillstånd i de fall där personen tvingats in i äktenskap finns inte. I stället hänvisar kommentarerna till bestämmelserna om särskilda skäl mot att bevilja uppehållstillstånd till IÅL (lag (1904:26 s.1) om vissa internationella rättsförhållande rörande äktenskap och förmyndarskap). Migrationsverket måste också lämna ut handlingar i ärendet till den sökande i ärenden där

anknytningspersonen tvingats till ett tvångsäktenskap och inte vill att sökande ska flytta till Sverige. Migrationsverket har fört upp frågan om handläggningen av tvångsäktenskap till Etiska rådet. Etiska rådet har sagt följande i frågan.

”Enligt Etiska rådets uppfattning bör handläggaren i den beskrivna situationen uppmana S att öppet stå för sin uppfattning och i det sammanhanget informera om vilken hjälp som kan lämnas av sociala myndigheter, polis och kvinnojourer. Om S inte vågar öppet ge uttryck för att hon inte vill sammanleva med sökanden kan den omständigheten att hon innerst inne är emot sammanlevnaden inte läggas till grund för ett avslagsbeslut. Inte heller kan handläggaren hjälpa kvinnan på något annat sätt än genom råd om vart hon kan vända sig.”

Dagens reglering tillgodoser inte de utsatta ungas behov av en ordning som tillvaratar deras rättigheter. Detta får till följd att dessa personer inte alltid vågar tala om att de inte vill leva med den andra parten. Migrationsverket hamnar här i ett svårt dilemma när verket beviljar uppehållstillstånd i fall där det på moraliska grunder kan ifrågasättas om det är lämpligt.

Migrationsverket vänder sig med emfas både mot tvångsäktenskap och äktenskap som ingåtts av underåriga. Skyddet mot tvångsäktenskap och äktenskap som ingåtts av underåriga är inte effektivt idag varför Migrationsverket välkomnar utredningen ”Stärkt skydd mot tvångsäktenskap och barnäktenskap”. Migrationsverket kommer att skicka en kopia av denna skrivelse till utredningen som underlag till de kommande ställningstagandena rörande dessa äktenskap.

Dan Eliasson

Bilaga

Sammanställning månadsrapportering

Statistikuppgifter avseende barn-, tvångs- och fullmaktsäktenskap

Äktenskap	Ålder	Födelse-land	Medborg	Antal barn	Gravid	Full-makt	Arrang	Fri vilja	Tvångs-äkt.	Barn-äkt.	Regist-rerad	Nekats reg.	Bifall	Avslag	Lag-stiftn.	Annan orsak
1. Sökande - kvinna	18	IN		0	Nej			Ja		Ja	Nej	Ja		Ja	Util.	Inte seriöst
Anknytn.person - man	48	IK	Svensk	2				Ja								
2. Sökanden - kvinna	23	IN		0	Nej		Ja						?	?		
Anknytn.person - man	35	IN		0							Ja					
3. Sökanden - kvinna	36	ER		0	Nej	Ja	Ja						Ja*		Util.	
Anknytn.person - man	47	AB	Svensk	0												
4. Sökanden - man	41	GM		4		Ja		Ja					Ja		Util.	
Anknytn.person - kvinna	38	GM	Svensk	3	Nej			Ja								
5. Sökanden - man	26	CU		0		Ja		Ja					Ja		Util.	
Anknytn.person -kvinna	21	Sverige	Svensk	0	Nej			Ja								
6. Sökanden - kvinna	26	SD		0		Ja		Ja			Ja		Ja		Util.	
Anknytn.person - man	32	AB	Svensk	0				Ja								
7. Sökanden - man	25	CO		0		Ja					Ja		?	?		
Anknytn.person - kvinna	23	CO		0	Nej											
8. Sökanden - kvinna	23	IK		0	Nej	Ja		Ja			Ja		Ja		Util.	
Anknytn.person - man	28	IK		0				Ja								
9. Sökanden - kvinna	22	IK		1	Nej		Ja				Ja		Ja**		Util.	
Anknytn.person - man	23	IK		0												
10. Sökanden - kvinna	18	IK		0	Nej	Ja	Ja				Ja		Ja		Util.	
Anknytn.person - man	21	IK	Svensk	0												
11. Sökanden - kvinna	49	AF		3	Nej	Ja		Ja			Ja			Ja	Util.	
Anknytn.person - man	55	AF		2				Ja								
12. Sökanden - man	26	IK		0		Ja	Ja				Ja		?	?		
Anknytn.person - kvinna	19	IK	Svensk	0												
13. Sökanden - kvinna	24	IK		0	Nej		Ja				Ja		Ja		Util.	
Anknytn.person - man	33	IK		1												
14. Sökanden - kvinna	26	TU		0	Nej		Ja	Ja			Ja		?	?		
Anknytn.person - man	36	TU	Svensk	0				Ja								
15. Sökanden - kvinna	26	Gaza		0	Nej	Ja		Ja			Ja		?	?		
Anknytn.person - man	28	Gaza		0												
16. Sökanden - kvinna	23	SL (Irak)		0	Nej		Ja				Ja		Ja		Util.	
Anknytn.person - man	25	SL (Irak)		0												
17. Sökanden- man	20	Irak		0			Ja				Ja		Ja		Util.	
Anknytn.person - kvinna	19	Irak	Svensk	0	Nej											
18. Sökanden - kvinna	24	SU		0		Ja	Ja	Ja			Ja		Ja		Util.	
Anknytn.person - man	27	SU		0												
19. Sökanden - man	26	JE		0		Ja		Ja			Ja		Ja		Util.	
Anknytn.person - kvinna	35	JE		1	Nej			Ja								
20. Sökanden - kvinna	36	SL (Libanon)		0	Nej	Ja		Ja			Ja		Ja		Util.	
Anknytn.person - man	48	SL (Libanon)		2												
21. Sökanden - Kvinna	31	SL		7	Nej	Ja					Ja			Ja		Skilt sig
Anknytn.person - man	30		Svensk													
22. Sökanden -kvinna	27	SL (Palest.)		0	Nej	Ja		Ja			Ja		Ja		Util.	
Anknytn.person- man	27	SL (Palest.)		0				Ja			Ja					
23. Sökanden -man	22	Co		0		Ja		Ja			Ja		Ja		Util.	
Anknytn.person - kvinna	19	Co	Svensk	0	Nej			Ja								
24. Sökanden - kvinna	32	FK		2	Nej	Ja		Ja			Ja		Ja		Util.	
Anknytn.person - man	40	FK		3				Ja								
25. Sökanden - kvinna	34	CH		1	Nej	Ja		Ja			Ja		Ja		Util.	
Anknytn.person - man	45	CH		4				Ja								
26. Sökanden - kvinna	24	SR		0	Nej	Ja		Ja			Ja		Ja		Util.	
Anknytn.person - man	31	SR		0				Ja								
27. Sökanden - kvinna	20	Co		0	Nej	Ja		Ja			Ja		Ja		Util.	
Anknytn.person - man	21	Co	Svensk	0												
28. Sökanden - kvinna	55	Gaza		7	Nej	Ja		Ja			Ja		Ja		Util.	
Anknytn.person - man	56	Gaza		7				Ja								
29. Sökanden - kvinna	57	IK		4	Nej		Ja				Ja		Ja		Util.	
Anknytn.person - man	55	IK		4												
30. Sökanden - kvinna	27	GM		2	Nej	Ja		Ja			Ja			Ja	Util.	
Anknytn.person - man	38	GM		2				Ja								
31.Sökanden - kvinna	21	SL/LN		0			Ja	Ja			Ja		Ja		Util.	
Anknytn.person - man	31	SL/LN		0			Ja	Ja								
32. Sökanden - man	29	BD		1			Ja				Ja		Ja		Util.	
Anknytn.person - kvinna	28	BD		1	Nej		Ja									
33. Sökanden - man	33	IN		1			Ja									
Anknytn.person - kvinna	37	IN		1	Nej		Ja		Ja		Ja		Ja		Util.	
34. Sökanden - man	37	IK		0				Ja					Ja		Util.	
Anknytn.person - kvinna	45	LN	Svensk	0	Nej	Ja		Ja			Ja		Ja		Util.	
35. Sökanden - kvinna	21	IK		0	Nej		Ja	Ja					Ja		Util.	
Anknytn.person - man	24	IK	Svensk	0			Ja	Ja			Ja					
36. Sökanden - kvinna	27	IN		0	Nej		Ja						Ja		Util.	
Anknytn.person - man	33	IN	Svensk	0			Ja				Nej					
37. Sökanden - man	30	AF		0				Ja		Ja	Nej	Ja	Ja		Util.	
Anknytn.person - kvinna	18	AF		0				Ja								

Sept.

Okto

Noveml

38. Sökanden - man	41	IK		0									Ja		Util.	
Anknytn.person - kvinna	32	IK	Svensk	1	Nej			Ja								
39. Sökanden - kvinna	21	BD			Nej		Ja	Ja			Ja		Ja*		Util.	
Anknytn.person - man	29	BD														
40. Sökanden - kvinna	33	GM		1	Nej	Ja	Ja				Ja		Ja*		Util.	
Anknytn.person - man	37	GM		1												
41. Sökanden - kvinna	28	ID		0	Nej		Ja	Ja			Ja		Ja*		Util.	
Anknytn.person - man	29	SWE	Svensk	0												
42. Sökanden - man	46	IN		0				Ja			Ja		Ja		Util.	
Anknytn.person - kvinna	50	IN	Svensk	0	Nej	Ja		Ja								
43. Sökanden - man	48	IK		5			Ja						Ja		Util.	
Anknytn.person - kvinna	47	IK		5	Nej		Ja				Ja					
44. Sökanden- kvinna	39	LN		0	Nej	Ja					Ja		Ja		Util.	
Anknytn.person - man		Svensk		0												
45. Sökanden - kvinna	31	IK		3	Nej		Ja						Ja		Util.	
Anknytn.person - man	39	IK		3												
46. Sökanden - man	65	ER		6			Ja				Ja		Ja		Util.	
Anknytn.person -kvinna	50	ER		6												
47. Sökanden - kvinna	20	IK		1	Nej		Ja			Ja				Ja	Util.	ID-krav
Anknytn.person - man	33	IK		1												
48. Sökanden - man	42	ER		0												
Anknytn.person - kvinna	31	ER		0			Ja						Ja		Util	
49. Sökanden - kvinna	18	ER		0	Nej					Ja	Ja			Ja	Util.	
Anknytn.person - man	29	ER		0												
50. Sökanden - kvinna	45	GM		5									Ja		Util.	
Anknytn.person - man	64	GM		2		Ja										
51. Sökanden - kvinna	32	SU		0	Nej	Ja					Ja		Ja		Util.	
Anknytn.person - man	37	SU		2												
52. Sökanden - man	28	IK		0						Ja						
Anknytn.person - kvinna	17	IK		0	Nej		Ja					Nej		Ja	IÄL + Util.	
53. Sökanden - kvinna	24	SL (Gaza)		0	Nej	Ja					Ja		Ja		Util.	
Anknytn.person - man	26	UA		0												

Decem

*Förlängningsansökan

** UT -doktorand

Teckenförklaring:

AB - Etiopien
AF - Afghanistan
BD - Bangladesh
CO - Colombia
CU - Kuba
ER - Eritrea
FK - Kongo
GM - Gambia
IN - Iran
IK - Irak
JE - Jemen
LN - Libanon
OK - Okänt
SD - Saudiarabien
SL- Statslös
SU- Sudan
TU - Turkiet
UA - Ukraina
UU - Under utredning

Antal barn

1. Om det i tabellen står att antal barn är sex stycken båden för sökanden och anknytningspersonen innebär detta att barnen är gemensamma.
2. Om antal barn i tabellen för sökanden och anknytningsperson innebär det att de kan ha ett visst antal gemensamma men även egna barn.
3. Om barn enbart anges för sökanden eller referenspersonen har de inga gemensamma barn.